

Samfundsfag i gymnasiet

Hvad bidrager samfundsfag til i forhold til gymnasiets overordnede formål?

- samfundsvidenskabelig almen(dannelse)
  - samfundsfags bidrag til det almene
  - samfundsfags bidrag til dannelsen
- samfundsvidenskabelig viden
- samfundsvidenskabelig metode

Samfundsfag i gymnasiet

Samfundsfag og almendannelse

- almendannelse og oplysning – statsborgerperspektivet
- almendannelse og kompetence – det studieforberevende perspektiv

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Udfordringer i gymnasiereformen

- Et nyt almindannelsesbegreb – de 3 hovedområder
- Lærerkompetencer – en udfordring til den akademiske lærer
- Fagene i videnssamfundet - almen studieforbereelse
- Fagene i skolen – fra institution til organisation

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Gymnasieloven

§ 3. Uddannelsen til studentereksamen gennemføres med fokus på det almendannende og studieforberevende. Fagligheden er nært forbundet med sider af videnskabsfagene, og eleverne skal opnå almendannelse og studiekompetence inden for humaniora, naturvidenskab og samfundsvidenskab med henblik på at kunne gennemføre videregående uddannelser.

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Lærerkompetencer – en udfordring til den akademiske lærer

1) Faglig kompetence, herunder

indsigt i grundlæggende forståelsesformer inden for humaniora, naturvidenskab og samfundsvidenskab

2) Pædagogisk kompetence, herunder

evne til på skoleniveau at udvikle undervisningsfagernes faglige, didaktiske og pædagogiske indhold

3) Organisatorisk kompetence, herunder

organisationsdidaktik

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Fagene i videnssamfundet - almen studieforbereelse

Hvorfor skal fagene samarbejde i

- Almen studieforbereelse
- Almen sprogforståelse
- Naturvidenskabeligt grundforløb
- Studieretninger

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Rammerne:

Mindst 20% i grundforløb, mindst 10% i studieretningsforløb

Intern evaluering efter grundforløb

Ekstern evaluering efter studieretningsforløb –
synopsis med efterfølgende mundtlig prøve

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Indhold:

Almen studieforbereelse er et organiseret samarbejde mellem fag inden for og på tværs af gymnasiets 3 faglige hovedområder :naturvidenskab, humaniora og samfundsvidenskab

I almen studieforbereelse arbejdes der med betydningsfulde natur- og kulturfænomener, almenmenneskelige spørgsmål, vigtige problemstillinger og centrale forestillinger fra fortid og nutid med anvendelse af teorier og metoder fra alle områder.

Almen studieforbereelse skal tilrettelægges, så eleverne får indsigt i videnskabelige teorier og metoder fra hovedområderne.

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Faglige mål og fagligt indhold (1)

- opnå viden om et emne ved at kombinere flere forskellige fag og faglige hovedområder
- anvende forskellige metoder
- forstå enkeltfaglig viden som bidrag til en sammenhængende verdensforståelse
- vurdere, hvorledes et givet emne indgår i større historiske og/eller nutidige sammenhænge

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Faglige mål og fagligt indhold (2)

- Vurdere forskellige fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger
- Anvende indsigt i elementær videnskabsteori og videnskabelige ræsonnementer til at formulere og reflektere over problemstillinger af enkeltfaglig, flerfaglig og fællesfaglig karakter

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Grundforløbet

metode – stille spørgsmål

forståelsesformer – at tænke samfundsfagligt

emner

grundlag for valg af studieretning

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Evaluering efter grundforløbet

- demonstrere kendskab til grundlæggende forståelsesformer inden for naturvidenskab, humaniora og samfundsvidenskab
- demonstrere kendskab til, hvorledes der med udgangspunkt i et givet emne kan stilles spørgsmål til forskellige fag
- demonstrere kendskab til, hvorledes forskellige fag kan bidrage til at belyse et givet emne
- formidle resultatet af arbejdet.

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Grundforløb – samfundsvidenskabelige spørgsmål

- Hvem handler og skaber samfundsmæssige forandringer (struktur - aktør-perspektivet)?
- Hvilke konsekvenser (intentionelle, ikke-intentionelle) har aktørernes handlinger
- Hvor finder handlingerne sted (rum for aktørernes handlinger)?
- Hvornår finder handlingen sted (tid)
- Hvorfor handler aktører som de gør (motiv)?

Litt.:Rick Szostak: Classifying Natural and social scientific

the ... 51 (... 27 ... 10)

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Eksempler på emner (2-fagskombinationer)

- Olie (samfundsfag/geografi)
- Energi (samfundsfag/fysik)
- Kultursammenstød (samfundsfag/dansk)
- Kultursammenstød (samfundsfag/sprogfag)
- Genteknologi/racehygiejne (samfundsfag/biologi, samfundsfag/tysk)

Samfundsvidenskabelige spørgsmål: Hvem, hvilke konsekvenser, hvor, hvornår, hvorfor

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Studieretningsforløbet – eksempler på emner, der kan danne udgangspunkt for konkrete forløb:(1)

- ideer/begreber fx menneskerettigheder, de store fortællinger, kropsidealer, demokrati)
- Videnskabelige/almene spørgsmål fx paradigmeskifter, bæredygtighed, menneske og maskine, modelbegrebet
- Teknologiske gennembrud fx Manhattanprojektet, informationssamfundet, global kommunikation

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Studieretningsforløbet – eksempler på emner, der kan danne udgangspunkt for konkrete forløb:(2)

- Bestemte epoker fx renæssancen, etableringen af det moderne samfund, globalisering
- Bestemte begivenheder fx Verdensudstillingen 1888, Kyotomødet,

Konklusion: Det er ikke emnet, men synsvinklen, der er afgørende

Samfundsfag og almen studieforberedelse

Rammerne i studieretningsforløbet

- Ligelig inddragelse af hovedområder
- Faglige hovedområder på hvert klassetrin
- Koordinering med studieretningsforløbet
- Skiftende tiders tankemønstre, centrale forestillinger, samfundsmæssige problemstillinger, videnskabelige teknologiske og kunstneriske gennembrud

Samfundsfag og almen studieforberedelse

Samfundsvidenskab (1)

- formelle og uformelle regler og institutioner og magtrelationer
- menneskeskabte fællesskabers.. denne videns historiske og sociale betingethed
- elevernes orienterings- og handleevne samt deres evne til kritisk refleksion over lokale, regionale, nationale og globale forandringsprocesser med henblik på at styrke deres muligheder for aktiv deltagelse i et demokratisk samfund

Samfundsfag og almen studieforbereelse

Samfundsvidenskab (2)

- værdier og magtforhold
- sociale forandringer gennem både intentionelle og ikke-intentionelle handlinger
- empiri
- teorier
- metoder
- samfundsfag og samfundsvidenskab